

**М. С. ВАШУЛЕНКО
С. Г. ДУБОВИК**

**НАВЧАННЯ
УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ
В 2 КЛАСІ**

**МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК
ДЛЯ ВЧИТЕЛЯ**

Київ
Видавничий дім «Освіта»
2019

УДК 373.3.016:821.161.1*кл2](072)
В23

Рецензенти:

К. Я. Климова, доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри лінгвометодики та культури фахової мови
Житомирського державного університету імені Івана Франка

Кицько В. М., вчитель Ірпінської загальноосвітньої школи
I–III ступенів № 18, вчитель-методист

Вашуленко М. С.

В23 Навчання української мови в 2 класі: метод. посіб. /
М. С. Вашуленко, С. Г. Дубовик. — К. : Видавничий дім
«Освіта», 2019. — 264 с. — (Учителю початкових класів.)

ISBN 978-966-983-078-4 (ел.).

У посібнику висвітлено методику роботи з другокласниками
щодо розвитку мовлення, формування графічних навичок письма,
елементів читацької самостійності, а також текстотворчі завдан-
ня. Навчально-методичний матеріал подано окремими розділами
за періодами оволодіння навчальним матеріалом.

Призначено для вчителів початкових класів, студентів педко-
леджів, педагогічних інститутів та університетів.

УДК 373.3.016:821.161.1*кл2](072)

Права авторів та видавничі права ВД «Освіта» захищені
Законом України «Про авторське право і суміжні права» від 23.12.1993.

Друковане копіювання книги або її частини, будь-які інші контрафактні
видання тягнуть за собою відповідальність згідно зі ст. 44 п. 1.3 цього Закону.

ISBN 978-966-983-078-4 (ел.)

© Вашуленко М. С.,
Дубовик С. Г., 2019
© Видавничий дім «Освіта», 2019

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО РОБОТИ ЗА НОВИМ ПІДРУЧНИКОМ

«УКРАЇНСЬКА МОВА. 2 КЛАС»

(автори М. С. Вашуленко, С. Г. Дубовик,
К.: «Видавничий дім «Освіта», 2019 рік)

У новій типовій освітній програмі з мовно-літературної освітньої галузі, розробленій під керівництвом О. Я. Савченко, зазначено: «Метою початкового курсу мовно-літературної освіти є розвиток дитячої особистості засобами різних видів мовленнєвої діяльності; формування ключових, комунікативної і читацької компетентностей; розвиток здатності спілкуватися українською мовою для духовного, культурного і національного самовияву, послуговуватися нею в особистому і суспільному житті, у міжкультурному діалозі; розвиток емоційно-чуттєвого досвіду, мовленнєво-творчих здібностей».

Особливістю навчального процесу на уроках української мови в 2 класі є перехід учнів від роботи за букварем та зошитами для письма до опанування української мови за окремим підручником. Відповідно до програми підручник розпочинається розділом «Звуки і букви», який є логічним продовженням опрацювання і засвоєння другокласниками фонетичної і графічної систем української мови, розпочатого в період навчання грамоти. Учитель має пам'ятати, що розділ «Звуки і букви» у початковому курсі української мови вивчається переважно в 1–3 класах, але головну роль для нього відводять у період навчання грамоти та в 2 класі, де особливу увагу варто звернути на звуковий і звуко-буквений аналізи слова.

Звуковий аналіз мовленого слова полягає в умінні послідовно і правильно відтворити в ньому всі звуки, визначити наголошений звук (склад) як сильніше вимовлюваний, поділити слово на склади і записати його або викласти з розрізної азбуки. Після цього з опорою на записане слово учні переходять до звуко-буквеного аналізу, називаючи в слові голосні й приголосні звуки. Звертаємо увагу вчителів на те, що учням дуже складно назвати в слові окремо голосні і приголосні звуки без опори на його графічний запис, тому до цього слід підводити їх поступово, розпочинаючи з односкладових слів на кшталт *рак, сад, ліс, лось* та двоскладових з обома відкритими складами — *мама, липа, мова, літо*.

Наступне зауваження полягає в тому, що зіставляти звуки і букви в словах потрібно не стільки в кількісному плані, скільки в якісному. Хоча інколи й доцільно пояснити учням невідповідність між кількістю звуків і букв у словах, які складаються з 3 — 6 звуків, але не більше. Наприклад: *сінь* (4 б., 3 зв.), *дзьоб* (5 б., 3 зв.), *лінія* (5 б., 5 зв.), *щиголь* (6 б., 6 зв.). Водночас все ж таки важливим є не простий підрахунок звуків і букв, а розкриття взаємозалежностей між ними. Учням буде цікаво з'ясувати, чому, наприклад, у слові *щиголь* кількість звуків і букв однакова. Але водночас акцентуємо, що кількісно-якісні співвідношення між звуковим і графічним складом у словах мають розкриватися виключно у процесі навчальної діяльності, виконання колективних вправ на уроці. Учитель не має зосереджуватись лише на них, добираючи завдання для контрольних робіт, оскільки ці вміння формуються у другокласників на пропедевтичному рівні, а остаточно закріплюватимуться у 5 класі під час опрацювання розділу «Фонетика і графіка». Такі вміння ґрунтуються насамперед на усвідомленні учнями співвідношень між звуковою і графічною системами української мови та їхніми особливостями у підсистемах голосних і приголосних звуків. Саме це вміння лежить в основі грамотного письма, у тому числі й письма за правилами, частину яких учні засвоюють уже в 2 класі: позначення м'якості приголосних звуків буквами *і, я, ю, є, ь*; позначення подовжених м'яких приголосних; уживання апострофа; позначення на письмі африкатів [дж, дз, дз']; позначення на письмі ненаголошених [е], [и] — найпростіші випадки, які перевіряються зміною форми слова.

Крім цього, слід узяти до уваги, що вміння учнів здійснювати звуковий аналіз слова, відтворювати на слух його звуковий ряд є також важливою основою формування в молодших школярів аудіативних умінь — слухати і розуміти сприйняту інформацію. Тому ці вміння

З М І С Т

Методичні рекомендації до роботи за новим підручником «Українська мова. 2 клас»	
Тематично-календарне планування	

ОРІЄНТОВНІ РОЗРОБКИ УРОКІВ

I семестр

Звуки і букви. Склад. Наголос	15
Слово. Значення слова.	51
Слова — назви (предметів, ознак, дій, чисел).	69

II семестр

Речення	167
Текст	207
Повторення вивченого за рік.	243

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Серія «Учителю початкових класів»

ВАСУЛЕНКО Микола Самійлович

ДУБОВИК Світлана Григоріївна

**НАВЧАННЯ
УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ
в 2 класі**

**МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК
ДЛЯ ВЧИТЕЛЯ**

Редактор *М. М. Косар*

Технічний редактор *Л. І. Аленіна*

Коректор *Н. А. Нечитайло*

Комп'ютерна верстка *О. І. Мостяєв*

ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «ОСВІТА»

Свідоцтво «Про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру
видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції»

Серія ДК № 6109 від 27.03.2018 р.

Адреса видавництва: 04053, м. Київ, вул. Обсерваторна, 25

www.osvita-dim.com.ua